

FOK KÖTELEZŐ ADATOK 2013/2014

Az alábbi oldalakon található adatok közül a **félkövér** kiemeléssel rendelkezők a szóbeli vizsgán kötelező jellegűek, ezek nem tudása elégtelent eredményez. A többi adat a tanulást segíti, könnyíti, s ezen adatok közül bármelyik szerepelhet az írásbeli tesztkérdések között.

DEMOGRÁFIA

A világ népessége: **6,7 milliárd**

Éves halálozás (a világon): **58 millió**

Éves születési szám (a világon): **148 millió**

Magyarország egészségi állapotát jellemző demográfiai adatok, demográfiai alapismeretek. Nemzetközi demográfiai helyzet. Demográfiai mutatók.

Népesség száma (2011. január 1.): **9 986 ezer fő**

Születéskor várható átlagos élettartam férfiak: **70,93 év**

Születéskor várható átlagos élettartam nők: **78,23 év**

2011-es demográfiai adatok

Élve születések száma: **88 049 fő**

Élve születési arányszám: 8,8/1000 lakosra

Terhesség-megszakítások száma: **38 443**

Halálozások száma: **128 795 fő**

(Nyers) halálozási arányszám: 12,9/1000 lakosra

Csecsemőhalálozási arányszám: **4,9/1000** élveszülöttre

Halálozások nemek, gyakoribb halálokok szerint - 2011

Halálokok	férfi	nő	összesen
Daganatok	18 283	14 991	33 274
Keringési rendszer betegségei	28 555	35 695	64 250
Légzőrendszer betegségei	3 682	2 912	6 594
Emésztőrendszer betegségei	4 363	2 943	7 306
- alkoholos májbetegségek	2 497	800	3 297
Külső okok	4 415	2 304	6 719
- motorosjármű- balesetek	548	194	742
- öngyilkosság és önsértés	1 847	575	2 422
Összesen	63 883	64 912	128 795

Forrás: KSH

FERTŐZŐ BETEGSÉGEK JÁRVÁNYTANA

Néhány bejelentett fertőző megbetegedés száma Magyarországon (2011)

Betegség	esetszám	Betegség	esetszám
Salmonellosis	6 446	Mononucleosis infectiosa	1 090
Campylobacteriosis	6 135	Meningitis purulenta	116
Enteritis inf. k.m.n.	26 732	Meningitis serosa	50
Vírusos gastroenteritis	13 154	Meningitis epidemica	70
Hepatitis infectiosa	249	Lyme-kór	1 681
Scarlatina	3 185	AIDS	32
Varicella	40 389	Toxoplasmosis	110

Tuberculosis

Új tbc-s betegek száma (2011): **1 515**

Forrás: KSH

Influenza (sentinel surveillance)

A járványos küszöb influenzaszerű megbetegedések esetén **200/100 000** fő/hét ($200^0/_{0000}$).

STD

HIV fertőzöttek becsült átlaga a világon 2008-ban: **33,4** millió fő

Új HIV fertőzések száma világszerte 2008-ban: **2,7** millió fő

AIDS halálozások száma világszerte 2008-ban: **2,0** millió fő

Forrás: WHO/UNAIDS

HIV fertőzöttek száma Magyarországon (1986-2011): **2115** fő

AIDS betegek száma Magyarországon (1986-2011): **656** fő

AIDS halálozás Magyarországon (1986-2011): **327** fő

Forrás: *Epinfo*

A regisztrált HIV-fertőzöttek száma, nemenkénti megoszlása Magyarországon

Év	férfi	nő	ismeretlen	összesen
2011	122	11	29	162

A bejelentett AIDS betegek száma Magyarországon (2011): **32**

AIDS okozta halálozások száma Magyarországon (2011): 12

Forrás: *Epinfo*

STD (újonnan jelentkező betegek száma)	2011
Syphilis	565
Gonorrhoea	1 369

Forrás: KSH

Védőoltások

A védőoltási naptár minden adata kötelezően tudandó!

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások (védőoltási naptár, 2012), megbetegedések, oltóanyagok összetétele, kontraindikációk. Gyógyszertári forgalomban kapható oltóanyagok.

V. A 2012. ÉVI OLTÁSI NAPTÁR

Folyamatos oltások

Oltás		Életkor	Megjegyzés
Kötelező	Önkéntes		
BCG		0-6 hét	általában szülészeti intézményben
DTPa + IPV + Hib	PCV-13	2 hónap	
DTPa + IPV + Hib		3 hónap	
DTPa + IPV + Hib	PCV-13	4 hónap	
MMR	PCV-13	15 hónap	
DTPa + IPV + Hib		18 hónap	
DTPa + IPV		6 év	

Kampányoltások

MMR revakcináció	11 év	szeptember hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
dTap emlékeztető oltás	11 év	október hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
Hepatitis B I. oltás	13 év	március hónapban a 2011/2012. tanévben az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők)
Hepatitis B II. oltás	14 év	szeptember hónapban a 2012/13. tanévben az általános iskolák VIII. osztályában a 2012. márciusban I. oltásban részesült tanulók számára (8. évfolyamot végzők)
Hepatitis B I. oltás	13 év	szeptember hónapban a 2012/2013. tanévben az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők)

*Az oltások végzésénél elsősorban nem az életkor, hanem az iskolai osztályok az irányadóak

BCG = Bacillus Calmette-Guérin/tuberculosis elleni oltóanyag

DTPa = diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis komponenseket tartalmazó oltóanyag

Hib = Haemophilus influenzae b elleni oltóanyag

IPV = inaktivált poliovírus vakcina

PCV-13 = 13-valens konjugált pneumococcus vakcina

MMR = morbilli-mumpsz-rubeola elleni vakcina

dTap = diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis komponenseket tartalmazó oltóanyag újraoltás céljára

NEMFERTŐZŐ BETEGSÉGEK EPIDEMIOLÓGIÁJA

Kardiovaszkuláris betegségek

Magasvérnyomás-betegségben szenved a 15 éven felüli lakosság harmada, 27% orvos által felírt gyógyszert is szed betegségének karbantartására.

Forrás: ELEF2009

Daganatos betegségek

Új daganatos megbetegedések száma Magyarországon(2010): **67 398** (32 884 nő, 34 514férfi)
Néhány kiemelt, bejelentett új rosszindulatú daganatos megbetegedés száma a Nemzeti Rákregiszter adatai alapján (2010)

<i>új bejelentett rosszindulatú daganatos megbetegedés</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>
ajak, a szájüreg és a garat	2 688	889
vastag- és végbél	5 184	4 403
légcső-, hörgő-, tüdő	6 583	3 917
emlő		6 810
méhnyak		950
prosztata	3 658	

<i>Halálozások száma nemek, egyes daganatos halálokok szerint (2011) KSH</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>
ajak, a szájüreg és a garat	1 213	281
vastag- és végbél	2 835	2 219
légcső-, hörgő-, tüdő	5 558	2 975
emlő		2 138
méhnyak		414
prosztata	1 198	

Gerohigiéné

Korösszetétel (2012 január 1.):

-14: 14,5%; 15-64: 68,6%; 65-: 16,9%

Az öregedési index: hány 65 éves illetve annál idősebb személy jut 100 fő 14 éves illetve annál fiatalabb személyre. Magyarországon: 116,9 (KSH 2012)

Az eltartottsági ráta: a 65 éves illetve annál idősebb személyek (elvben nyugdíjasok száma) osztva az összes 15-64 év közötti személy számával (elvben dolgozók száma) szorozva 100-zal. Magyarországon: 24,6% (KSH 2012)

Legális drogok

Dohányzás

Magyarországon a 15 éves és idősebb lakosság csaknem harmada, összességében több mint 2,5 millió ember dohányzik, többségük napi rendszerességgel. Mellettük még további másfél millióan vannak azok, akik valaha dohányoztak, de már leszoktak, tehát összességében négy millió felnőtt volt/ van személyesen a dohányzás által érintve (nem számítva a passzív dohányosokat)

Rendszeresen dohányzó felnőtt férfiak aránya: **32,7 %**

Rendszeresen dohányzó felnőtt nők aránya: **22,6 %**

A passzív dohányzók aránya: **43,9 %**

Forrás: ELEF2009

A hamvadó cigaretta füstjében mintegy 4000 vegyi anyag van.

A dohányfüstben azonosított karcinogének száma körülbelül 70.

Alkohol

Az alkoholisták becsült száma: **475 000** (360 e férfi, 115 e nő)

A nyilvántartott alkoholisták száma: 16 035

Forrás: KSH (2011)

A felnőtt lakosságon belül a nagyivók aránya az **5%-ot** sem éri el, és a nők közül csupán minden **századik**, a férfiak esetében viszont minden **tizenkettedik** a mértékletességet meghaladóan fogyaszt szeszesítalt. Még e visszafogott becslések alapján is csaknem négy százezer embert érint a problémás ivás hazánkban. A nők **fele**, a férfiak csaknem **negyede** állította magáról, hogy egyáltalán nem fogyaszt alkoholos italokat. A nagyivók legmagasabb arányban a középkorú férfiak között található, több mint **tizedükre**, azaz több mint kétszázezer a 35–64 év közötti korosztályba tartozó férfira jellemző. Az absztinensek, nem meglepő módon, az idős nők körében fordulnak elő leggyakrabban, kétharmaduk nyilatkozott így.

Forrás: ELEF2009

Tiszta alkohol fogyasztás Magyarországon 15 éves kor felett (liter/fő): **11,5** (2009)

Forrás: OECD Health Data

Illegális drogok

Regisztrált kábítószer-fogyasztók

Az év folyamán első alkalommal megjelent új beteg: **5 337** (férfi: 3 079, nő: 2 258)

Az év folyamán megjelent betegek száma: **16 923** (férfi: 9 854, nő: 7 069)

Forrás: KSH, Magyar statisztikai évkönyv 2011

Kábítószer-fogyasztás miatti halálozási adatok nem szerint, 2010			
Kábítószer-kategóriák	Férfi	Nő	Férfi, nő együtt
Opiát típusú	12	4	16
Amfetamin típusú	3	–	3
Nyugtató típusú	86	117	203
Egyéb kábítószer	1	–	1
Összesen	102	121	223

TÁPLÁLKOZÁSEGÉSZSÉGTAN

Tápláltsági állapot:

alultáplált	<18,5
normális	18,5-24,9
túlsúlyos	25-29,9
elhízott	≥30
elhízott I.	30-34,9
elhízott II.	35-39,9
elhízott III. (morbid)	≥40

A férfiak **36,5%**-a, a nők **30,3%**-a túlsúlyos, míg minden negyedik magyar férfi (**26,2%**) és közel minden harmadik nő (**30,4%**) a BMI alapján elhízott. A férfiak **62,8%**-a, a nők **60,7%**-a túlsúlyos és elhízott.

Hasi elhízás nőknél ≥ 88 cm, férfiaknál ≥ 102 cm

A derékkörfogat alapján minden harmadik férfi (**33,2%**) és minden második nő (**51%**) hasi elhízott.

Forrás: OTÁP2009

Ételmérgezések

Bejelentett ételmérgezések száma: **49**

megbetegedések száma: 1 140

Forrás: KSH, Magyar statisztikai évkönyv 2011

Egészség – betegség fogalma, egészséget meghatározó tényezők. Egészségfejlesztés.

Emlőrák-szűrés: A 45–65 év közötti asszonyok kétévenként megismételt mammográfiás emlőszűrése.

Méhnyakrák-szűrés: a 25–65 év közötti asszonyok egyszeri negatív szűrővizsgálatát követően 3 évenként megismételt, citológiai vizsgálatot is alkalmazó méhnyakszűrése.

WHO: alapítás éve (1948), tagországok száma (193)

Környezetegészségtan: Meteorológiai tényezők egészségre gyakorolt hatásai.

Levegőszennyeződések (kültéri) és egészségügyi hatásai

Szmog: a Los Angeles-i és a londoni szmog összes jellemzője

Környezetegészségtan: Víz-vizsgálat, víz-szennyeződések, vízjárványok

Biológiai (fiziológias) vízigény: 2-3 l/fő/nap

Napi vízhasználat - civilizációs (használati, társadalmi) vízszükséglet:

Magyarországi átlag: **100 liter/fő/nap**

Budapesti átlag: 150 liter/fő/nap

Hazai ivóvízellátás:

rétegvízből 25-35%, parti szűrésű kutakból 45%

Kémiai határértékek vezetékes ivóvízben:

Fluorid: 1,5 mg / l

Arzén: 10 µg/l

Nitrát: 50 mg/l, csecsemők számára 40 mg / l

Nitrit: 0,5 mg / l, vezetékes vízben: 0,1 mg/l,

Összes keménység (CaO): 50-350 mg / l

Hulladékok: (nagyságrendet kell tudni)

Települési hulladék: háztartási és utcai szemét évi néhány (2-4) millió tonna,

Termelési, nem veszélyes hulladék: ipar, mezőgazdaság évi közel 100 millió tonna

Termelési veszélyes hulladék: vegyipar, gépipar, élelmiszer ipar, mezőgazdaság, egészségügy évi néhány (2-2,5) millió tonna.

Foglalkozás-egészségügyi ellátási kötelezettség. Foglalkozás- egészségügy feladatai, finanszírozása, ellenőrzése. Foglalkozási betegségek bejelentése. Fokozott expozíció fogalma.

Zaj-szabályok: fokozott expozíció: 4000 Hz-en a 30 dB halláscsökkenés bármely fülön

Egyéni védőeszköz: 80 dB felett munkáltató biztosítja

85 dB felett kötelező hordani

Bejelentett munkabalesetek (2011): száma: 17 448, halálos: 81

Bejelentett foglalkozási megbetegedések száma (2010): 274

Foglalkozási daganatok aránya az összes daganatokhoz képest: 8-12%

I mikroriziko: 1 millió embernél 1 halálos kimenetel egy emberéleten át (átlag 70 év)

Az akklimatizáció 4-6 napos hőmunka expozíció után kialakul, és 2 hét alatt teljessé válik

Ionizáló és nem-ionizáló sugárhatások

Természetes sugárterhelés: 4,1 (hazai) és 2,4 mSv (világátlag) - ezen belül a radontól származó sugárterhelés kereken 3,0 és 1,2 mSv nagyságú.

Foglalkozási dóziskorlát: 20 mSv / év, *szemlencse* – 150 mSv, *bőr* – 500 mSv/cm², *fiatalok* – 16-18 év (évi 6 mSv).

Lakossági dóziskorlát: 1 mSv/év

Kórházi kezelés sugárbetegség gyanúja miatt: 250 mSv vagy annál nagyobb effektív dózis esetén